ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Μάθημα: Λαϊκή Λογοτεχνία: Σύγχρονες Όψεις

Υπεύθυνος Καθηγητής-Διδάσκων: Κατσαδώρος Γεώργιος

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: Ειρήνη-Ηρώ Τσίτσαρη(4112017263)

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

» ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Βασικοί Όροι

<u>Λαϊκό Παραμύθι:</u> Πλήρης κατανόηση του περιεχομένου του λαϊκού παραμυθιού και ικανότητα επεξεργασίας του κειμένου.

Μάθημα-Τίτλος Ενότητας

Νεοελληνική Γλώσσα-Ανθολόγιο: Παραμύθια

Ηλικιακή Ομάδα-Τάξη

Πρώτη σχολική ηλικία(ΣΤ' Δημοτικού)

Διδακτικοί στόχοι

Οι μαθητές να είναι σε θέση να:

- Ορίζουν τη δομή των παραμυθιών.
- Κατανοούν το περιεχόμενο των παραμυθιών.
- Αναφέρουν βασικά χαρακτηριστικά των παραμυθιών.
- Διατυπώνουν το ηθικό δίδαγμα ενός παραμυθιού.
- Χαρακτηρίζουν τους κεντρικούς ήρωες των παραμυθιών.

Μέθοδοι-Στρατηγικές

Μέθοδοι: Πολυαισθητηριακές, άμεση και ρητή διδασκαλία, καθοδηγούμενη μάθηση.
Στρατηγικές: Γνωστικές, αλληλεπιδραστικές, συνεργατικές, επεξηγηματικές.
Τεχνικές: Καταιγισμός ιδεών, συζήτηση, ημιδομημένος διάλογος, ατομικές εργασίες.

Μέσα-υλικά

- Βιντεοπροβολέας
- Φύλλα εργασίας

Διάρκεια διδασκαλίας: 2 διδακτικές ώρες

Ανάπτυξη Σχεδίου Διδασκαλίας

1. Εισαγωγική δραστηριότητα(10 λεπτά)

Αφόρμηση: Τίθενται τα εξής ερωτήματα στους μαθητές: «Έχετε μυστικά; Με ποιους μοιραζόσαστε τα μυστικά σας; Καταφέρνετε να μένουν κρυφά από τους άλλους;». Μέσω της τεχνικής του καταιγισμού ιδεών, επιχειρείται η ανάκληση και η ανταλλαγή προηγούμενων εμπειριών των μαθητών.

2. Άμεση διδασκαλία(5 λεπτά)

Ανάγνωση του κειμένου: Γίνεται ανάγνωση του λαϊκού παραμυθιού με παραστατικό τρόπο, αλλάζοντας τον τόνο της φωνής, προκειμένου να προσελκυστεί το ενδιαφέρον των μαθητών.

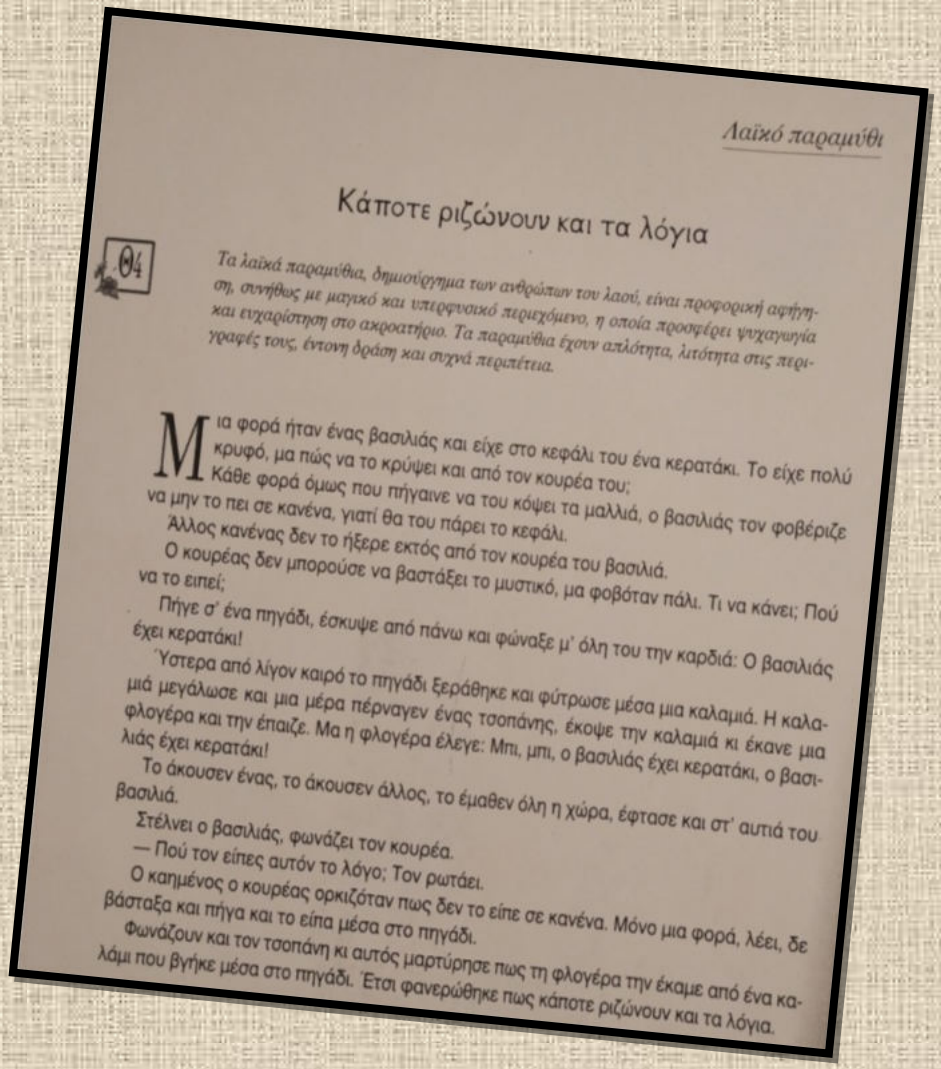

Λαϊκό παραμύθι

Κάποτε ριζώνουν και τα λόγια

04

Τα λαϊκά παραμύθια, δημιούργημα των ανθρώπων του λαού, είναι προφορική αφήγηση, συνήθως με μαγικό και υπερφυσικό περιεχόμενο, η οποία προσφέρει ψυχαγωγία και ευχαρίστηση στο ακροατήριο. Τα παραμύθια έχουν απλότητα, λιτότητα στις περιγραφές τους, έντονη δράση και συχνά περιπέτεια.

Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς και είχε στο κεφάλι του ένα κερατάκι. Το είχε πολύ κρυφό, μα πώς να το κρύψει και από τον κουρέα του;

Κάθε φορά όμως που πήγαινε να του κόψει τα μαλλιά, ο βασιλιάς τον φοβέριζε να μην το πει σε κανένα, γιατί θα του πάρει το κεφάλι.

Άλλος κανένας δεν το ήξερε εκτός από τον κουρέα του βασιλιά.

Ο κουρέας δεν μπορούσε να βαστάξει το μυστικό, μα φοβόταν πάλι. Τι να κάνει; Πού να το ειπεί;

Πήγε σ' ένα πηγάδι, έσκυψε από πάνω και φώναξε μ' όλη του την καρδιά: Ο βασιλιάς έχει κερατάκι!

Ύστερα από λίγον καιρό το πηγάδι ξεράθηκε και φύτρωσε μέσα μια καλαμιά. Η καλαμιά μεγάλωσε και μια μέρα πέρναγεν ένας τσοπάνης, έκοψε την καλαμιά κι έκανε μια φλογέρα και την έπαιζε. Μα η φλογέρα έλεγε: Μπι, μπι, ο βασιλιάς έχει κερατάκι, ο βασιλιάς έχει κερατάκι!

Το άκουσεν ένας, το άκουσεν άλλος, το έμαθεν όλη η χώρα, έφτασε και στ' αυτιά του βασιλιά.

Στέλνει ο βασιλιάς, φωνάζει τον κουρέα.

— Πού τον είπες αυτόν το λόγο; Τον ρωτάει.

Ο καημένος ο κουρέας ορκιζόταν πως δεν το είπε σε κανένα. Μόνο μια φορά, λέει, δε βάσταξα και πήγα και το είπα μέσα στο πηγάδι.

Φωνάζουν και τον τσοπάνη κι αυτός μαρτύρησε πως τη φλογέρα την έκαμε από ένα καλάμι που βγήκε μέσα στο πηγάδι. Έτσι φανερώθηκε πως κάποτε ριζώνουν και τα λόγια.

3. Καθοδηγούμενη Μάθηση (25 λεπτά)

Επεξεργασία του λαϊκού παραμυθιού:

○ Επιδιώκεται η πλήρης κατανόηση του περιεχομένου του λαϊκού παραμυθιού «Κάποτε ριζώνουν και τα λόγια» και πραγματοποιείται συζήτηση.

○ Ζητείται από τους μαθητές να διηγηθούν με λίγα λόγια το νόημα του λαϊκού παραμυθιού.

○ Οι μαθητές χαρακτηρίζουν τους κεντρικούς ήρωες του παραμυθιού (κουρέας:απλός, λαϊκός τύπος, κουτσομπόλης).

- Αναλύουν τη δομή του παραμυθιού

α) Σύντομη εισαγωγή: «Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς και είχε στο κεφάλι του ένα κερατάκι».

β) Κυρίως διήγηση: «Το είχε πολύ κρυφό…..στο πηγάδι».

γ) Τέλος(τυπικό): «Έτσι φανερώθηκε πως κάποτε ριζώνουν τα λόγια».

- Διατυπώνουν το ηθικό δίδαγμα του παραμυθιού(Όταν αποκαλύψεις το μυστικό σου σε κάποιον, θα μαθευτεί κάποια στιγμή.).

- Εντοπίζουν κάποια βασικά χαρακτηριστικά του παραμυθιού(κατά τον W.Bascon) μέσα στο κείμενο.

Βασικά Χαρακτηριστικά Παραμυθιού

«Κάποτε ριζώνουν τα λόγια»

Έντονη δράση → Συνάντηση κουρέα-βασιλιά, κατεύθυνση κουρέα προς το πηγάδι, εμφάνιση τσοπάνη…

Χαμηλό/Υψηλό κοινωνικό «status» → Κουρέας,τσοπάνης/Βασιλιάς

Τυπική αρχή → Μια φορά ήταν ένας βασιλιάς…

Πλαστά γεγονότα (παραμυθιακά στοιχεία) → «Ο βασιλιάς έχει κερατάκι»

Μη ορισμένος χώρος-χρόνος → Χρόνος («Μια φορά»)

Ανθρώπινοι χαρακτήρες → Κουρέας, βασιλιάς

4. Ανεξάρτητη Μάθηση (30 λεπτά)

Δίνεται στους μαθητές ένα φύλλο εργασίας. Ζητείται από αυτούς να γράψουν ένα σύντομο κείμενο παραμυθιακού χαρακτήρα, με θέμα ένα μυστικό το οποίο εμπιστεύτηκαν οι ίδιοι σε κάποιον και το οποίο αποκαλύφθηκε. Στη συνέχεια ακολουθεί ανάγνωση των κειμένων μέσα στην τάξη και διήγηση του νοήματος κάθε κειμένου από τους μαθητές.

5. Δραστηριότητα Ελέγχου (20 λεπτά)

Δίνονται κάποια φύλλα εργασίας στους μαθητές.
Κάθε μαθητής καλείται να επεξεργαστεί το περιεχόμενο του δικού του κειμένου. Αναλυτικότερα ζητείται:

- Χαρακτηρισμός των κεντρικών ηρώων.
- Δομή του παραμυθιού.
- Διατύπωση του ηθικού διδάγματος.
- Εντοπισμός βασικών χαρακτηριστικών του είδους στο κείμενο με βάση τον πίνακα που παρουσιάστηκε στην τάξη.

6. Αυτοαξιολόγηση Μαθητή

Πόσο καλά έμαθα…	Τέλεια!	Αρκετά καλά…	Χρειάζεται κι άλλη δουλειά…
Να ορίζω τη δομή ενός παραμυθιού.			
Να κατανοώ το περιεχόμενο ενός παραμυθιού.			
Να διατυπώνω το ηθικό δίδαγμα ενός παραμυθιού.			
Να χαρακτηρίζω τους κεντρικούς ήρωες των παραμυθιών.			
Να εντοπίζω κάποια βασικά χαρακτηριστικά των παραμυθιών μέσα στο κείμενο.			

7. Αναστοχασμός

Ελέγχεται εάν επιτεύχθηκαν οι στόχοι της διδασκαλίας. Αναλυτικότερα, διερευνάται εάν οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με επιτυχία στις δραστηριότητες που τους ανατέθηκαν.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!!!